

N:o 21.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 April 1871, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om antagande af vissa grunder för en författning angående upplag af produkter och varor.

Nämnda motion (N:o 7) har inom Första Kammaren blifvit väckt af Herr C. O. Troilius, som framställt behovet af en lag, med stöd af hvilken man skulle kunna inrätta magasiner eller upplagsplatser, der en producent eller handlande kunde upplägga en vara emot ett qvitto af den beskaffenhet, att det representerade sjelfva varan, så att denna ej kunde säljas eller pantsättas utan genom ett öfverflyttande af beviset, och ej heller tagas i mät eller beläggas med qvarstad, utan att sådan åtgärd träffade sjelfva beviset.

Fördelen af sådana inrättningar vore, dels att affärer underlättades genom sålunda beredd möjlighet att lägga upp en vara på ett ställe inom landet och sända upplagsbeviset till ett annat eller till och med utomlands till försäljning, hvarigenom öfverflödiga transporter och utgifter af flera slag kunde undvikas, dels ock att man beqvämast komme i tillfälle att begagna sin vara såsom säkerhet för lån.

Enligt vår lag medförde underpant i lös egendom icke förmånsrätt och man hade mot sådan pantsättning anmärkt, att den ej lemnade tillräcklig säkerhet för långifvaren, emedan den pantsatta egendomen kunde, utan att långifvaren förmådde hindra det, säljas under hand, hvarigenom denne ginge miste om sin panträtt till de sålda varorna. Öfverlemnade man deremot en vara åt en person, som ej vore intresserad, vare sig såsom långifvare eller låntagare, och på samma gång vore förbjuden att utlemna varan annorledes än mot åter-

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 7 Saml. 12 Häft.

fående af det qvitto, som blifvit utfärdadt derå, blefve detta qvitto en god säkerhet för ett lån.

På grund häraf och då motionären ansett rättighet att drifva sådan rörelse som den ifrågavarande böra tillerkännas endast bolag, har han — med förmälan, att han ansett, det Riksdagen, efter att hafva pröfvat och gillat vissa hufvudgrunder för den ifrågasatta lagen, borde hos Kongl. Maj:t utverka kodifierandet af stadgandena — föreslagit, att Riksdagen

dels måtte, såsom grunder för en författning angående upplag af produkter och varor emot bevis, som uti viss persons eller innehafvarens hand representera eganderätten till samma produkter eller varor, för sin del antaga och godkänna följande bestämmelser, nemligen:

- att bolag, bildadt för upplåtande af magasinier eller andra upplagsplatser till allmänt bruk, må, efter erhållet särskildt bemyndigande af Kongl. Maj:t, vara berättigadt att till förvaring emottaga varor med den verkan, att, under det varorna äro i bolagets vård, eganderätten till dem icke annorledes än genom öfverlåtelse och aflemnande af bolagets öfver varornas emottagande utfärdade bevis öfvergår från en person till en annan; dervid beviset jemväl må kunna på innehafvaren öfverlätas;
- att pantsättning af sålunda upplagda varor må med laglig verkan ega rum genom blotta upplagsbevisets öfverlemnande till panttagaren;
- att endast upplagsbeviset, men icke de upplagda varorna, må utgöra föremål för utmätning eller annan exekutiv åtgärd;
- att upplagsbeviset skall innehålla upplysning om de upplagda varornas märken, art, stycketal, mått, mål eller vikt samt uppgifna värde, äfvensom om uppläggarens namn, yrke och bostad;
- att å beviset dessutom skola finnas utsatta de rättigheter, som enligt den nya lagen komme att medfölja bevisets innehafvande;
- att upplagda varor ej få af bolaget utlemnas utan mot återfående af upplagsbeviset, vid påföljd att, om annorlunda sker, bolaget skall, så framt ej upplagsbeviset blifvit i vederbörlig ordning dödadt, ersätta dess innehafvare all skada;
- att deremot bolaget ej må vara skyldigt att varorna aflemna, innan bolaget erhållit full godtgörelse för magasinshyra, transport- och uppläggningskostnader samt andra af bolaget för varornas vård och förvaring hafda utgifter;
- att bolagets och varuegarens ömsesidiga rättigheter och skyldigheter i öfrigt må bestämmas genom de af Kongl. Maj:t för bolaget fastställda reglor;
- att, om upplagda varor äro assurerade, upplagsbevisets innehafvare må vid inträffande olyckor hafva samma rätt till assuransbeloppet, som förut till varorna sjelfva;

- att, derest fem år förflutit från en varas uppläggande, utan att vederbörande anmält sig till densamma utbekommande, bolaget må genom kungörelser, som tre gånger, minst en månad emellan hvarje gång, införas i Post- och Inrikes tidningar, efterlysa innehafvaren af upplagsbeviset; hvarefter, i fall denne icke inom tre månader, räknade från sista kungörelsen, anmäler sig, eganderätten till den upplagda varan må öfvergå på bolaget;
- att likväl, för att bolaget må komma i åtnjutande af en sådan fördel, underrättelse om ifrågavarande bestämmelse skall finnas å upplagsbeviset antecknad;
- att, om upplagsbeviset förkommer, i anledning deraf må kunna förfaras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad angående vaxel för dylikt fall är stadgad; samt
- att jemväl nederlagsgods må med enahanda verkan, som här ofvan i afseende på varor i allmänhet finnes stadgad, kunna af bolaget till förvaring emottagas, hvarvid tullstadgan i tillämpliga delar äfvensom de särskilda föreskrifter, som Kongl. Maj:t må i detta hänseende pröfva nödiga, skola lända till efterrättelse;
- dels* ville uti underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbete en lag i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvan anförda grunder och derom till nästkommande Riksdag aflåta nådig proposition.

Lag-Utskottet har tagit detta förslag i öfvervägande och instämmer, beträffande nyttan och behöfligheten af sådana inrättningar som de i motionen afsedda, till alla delar med motionären. Såsom denne jemväl anmärkt, har man i flera andra länder begagnat sig af dylika inrättningar för att underlätta belåning af varor. I vårt grannland Danmark har i Köpenhamn, med stöd af en lag den 23 Februari 1866 en sådan inrättning under benämning "Det blaa Pakhuus" redan några år varit i gång. Den Danska lagen har tjenat till ledning för det förslag, motionären framställt.

I Sverige, hvarest, till följd af landets naturbeskaffenhet, afstånden äro stora, kommunikationsmedlen ännu ofullständiga och vattenvägarne under en icke obetydlig del af året stängda samt betydande marknadsplatser till antalet få, såsom följd hvaraf svårighet uppstår för producenten att, då han det önskar, afyttra sin vara, framstår behovet af sådana inrättningar ännu mera än i ofvannämnda länder, och skulle, genom uppfyllandet af detta behof, utan allt tvifvel varuomsättningen underlättas och såmedelst produktionen befordras.

Det ligger emellertid i sakens natur, att dylika inrättningar icke kunna vinna någon omfattning och motsvara affärlifvets behof, med mindre lagliga

innehafvandet af de bevis, som utfärdas öfver inlemnade varor, gifver ovilkorlig rättighet att utbekomma sjelfva varan; men en sådan rättighet torde icke kunna härledas från vår nu gällande lag. Ett aftal om pantsättning af lös egendom blir nemligen icke gällande mot tredje man, med mindre panten icke allenast är skiljd från egarens öfriga tillhörigheter, utan derjemte blifvit på ett eller annat sätt öfverlemnad till panthafvaren, och detta sednare vilkor torde i allmänhet icke anses vara för handen i det fall, att en pantsatt vara ligger i ett magasin, tillhörigt tredje man, äfven om det bevis, denne utfärdat öfver emottagandet af varan är i panthafvarens värjo och den, som innehar varan, med egaren träffat det aftal, att varan icke utlemnas annorledes, än emot det utfärdade beviset.

Här skulle således lagstiftningens mellankomst erfordras, och för uppnående af det med dylika upplagsmagasiner afsedda ändamål torde jemväl bestämmelser i åtskilliga andra af de utaf motionären nämnda hänseenden vara af nöden, såsom: att de upplagda varorna icke må utmätas eller beläggas med qvarstad annorledes, än genom utmätning af eller qvarstad å upplagsbeviset; att innehafvare af upplagsbevis har samma rätt till assuransbeloppet för en förlo-rad vara, som han haft till sjelfva varan; att förkommet upplagsbevis må, med iakttagande af vissa formaliteter, kunna dödas; och att under vissa förhållanden upplagd vara hemfaller till egaren af upplagshuset.

Ehuru, såsom ofvan är nämnt, Utskottet antagit, att i en lag om sådana upplagshus eller upplagsmagasiner, som de af motionären afsedda, åtskilliga af de utaf honom såsom grunder för en dylik lag anförda bestämmelser komme att inflyta, har Utskottet likväl ansett sig icke böra i vidsträcktare mån tillstyrka motionen, än att Utskottet hemställer,

att Riksdagen beslutar att i underdånig skrifvelse till Kongl Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbete en lag i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af Utskottet ofvan anförda grunder samt derom aflåta nådig Proposition till näst sammanträdande Riksdag.

Stockholm den 4 April 1871.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.